

מכוונה לפעולה: נקודות מבט משפטיות על רצח העם של חמאס

תקציר מנהלים

הדו"ח שלהלן נכתב על ידי מכון ירושלים לצדק (JIJ), חברה לתועלת הציבור, בעלת מעמד מיוחד של ארגון מייעץ לאו"ם תחת המועצה הכלכלית והחברתית של האו"ם.

מכון ירושלים לצדק, אשר הוקם בשנת 2004, הוא מכון משפט ומחקר הפועל מישראל. המכון מקדיש מאמציו לקידום והבטחת זכויות אדם ואזרח בחזית המקומית והבינלאומית, תוך התמקדות מיוחדת בחקירה ודיווח על הפרות זכויות אדם במזרח התיכון.

דו"ח זה מספק ניתוח מקיף של אירועי ה-7 באוקטובר 2023, במסגרתם תקפו ארגון הטרור חמאס וארגוני טרור אחרים את יישובי עוטף עזה, ומציג את התיזה לפיה התקפות אלו ממלאות את התנאים העולים לכדי רצח עם, זאת על פי עקרונות המשפט הבינלאומי. מסמך זה שופך אור על הרקע ההיסטורי לניסוח האמנה למניעת רצח עם משנת 1948, תוך שימת דגש על ההגדרה המשפטית של רצח עם ועיגונה החוקי במשפט הבינלאומי, בייחוד זו המצויה באמנת רומא, אשר על בסיסה הוקם בין הדין הפלילי הבינלאומי.

הדו"ח מפרט בקפידה את הרקע, את המעורבים ואת המעשים המחרידים אשר בוצעו ב-7 באוקטובר, תוך התמקדות בהתקפות השיטתיות של חמאס וקבוצות פלסטיניות חמושות אחרות כנגד האוכלוסייה האזרחית בישראל, אשר גרמו למותם של יותר מ-1,200 איש, וכן לפגיעות קשות אחרות כגון אונס, הטלת מומים וחטיפות. אנו טוענים כי פעולות אלה מקיימות את היסוד העובדתי (actus reus) של רצח עם, לרבות הרג חברים בקבוצה אחת, גרימת נזק משמעותי ונקיטת פעולות אשר מטרתן עיקר ומניעת ילודה בקרב חברי הקבוצה.

למעלה מכך, הדו"ח מרחיב בעניין היסוד הנפשי (dolus specialis) הדרוש לצורך עמידה בתנאי הגדרת רצח עם, תוך הדגשת נאומים ופעולות של מנהיגי חמאס לפני ואחרי ההתקפות, המעידים באופן שאינו משתמע לשני פנים, על כוונה ברורה לביצוע רצח עם.

הדו"ח דן באחריות יחידים ואחריות מדינתית לרצח עם, תוך שימת לב לתפקידו של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) והחלת הסמכות האוניברסלית בפתיחת הליכים כנגד מבצעי פשעים אלה. הדו"ח אף מתייחס לשיתוף הפעולה של הרשות הפלסטינית באמצעות הקצאת משאבים כלכליים המעודדים פעילות טרור (מדיניות "רשות להרוג") והתמיכה הציבורית אשר ביטאה הרשות בעניין התקפות טרור אלו.

מסקנת הדו"ח היא כי, בהתאם לעדויות אשר הוצגו ובהתאם לכללי המשפט הבינלאומי, יש להכיר בצורה ברורה בפשעים אשר בוצעו ב-7 באוקטובר כרצח עם. אנו קוראים להענשת האחראים באמצעות המנגנונים הבינלאומיים, זאת על מנת למנוע הישנות ביצוע מעשי זוועה דומים בעתיד.